

Sygn. akt IV Cz 217/17

POSTANOWIENIE

Dnia 29 marca 2017r.

Sąd Okręgowy w S. Wydział IV Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Dorota Curzydło ,

Sędziowie SO: Wanda Dumanowska, Elżbieta Jaroszewicz (spr.),

po rozpoznaniu w dniu 29 marca 2017 r. w S.

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa małoletniego B. K. (1)

przeciwko A. K.

o alimenty

na skutek zażalenia małoletniego powoda

na postanowienie Sądu Rejonowego w C., III Wydział Rodzinny i Nieletnich

z dnia 26 stycznia 2017r., sygn. akt III RC 272/16

postanawia:

uchylić zaskarżone postanowienie.

Sygn. akt IV Cz 217/17

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Rejonowy w C. umorzył postępowanie w związku z cofnięciem pozwu przez przedstawicielkę ustawową małoletniego powoda na rozprawie w dniu 26.01.2017r. oraz nie obciążył pozwanego kosztami tego postępowania.

Zażalenie na to orzeczenie wywiódł małoletni powód reprezentowany przez matkę B. K. (2). Skarżąc postanowienie z dnia 26.01.2017r. w całości, wskazała ona, że cofając pozew nie miała świadomości konsekwencji tego swego oświadczenia, tj. upadku udzielonego w tym postępowaniu zabezpieczenia. Podkreśliła, że nie zrzekła się roszczenia alimentacyjnego, a i pozwany nie wyraził zgody na cofnięcie powództwa. Strona powodowa wniosła o uchylenie zaskarżonego postanowienia i zawieszenie postępowania co do roszczeń od dnia 19.12.2016r.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie zasługiwało na uwzględnienie.

Istotnie, zgodnie z art. 445 § 2 kpc Postępowanie w sprawie o zaspokojenie potrzeb rodziny lub o alimenty, wszczęte przed wytoczeniem powództwa o rozwód lub o separację, ulega z urzędu zawieszeniu z chwilą wytoczenia powództwa o rozwód lub o separację co do świadczeń za okres od jego wytoczenia. Z chwilą wydania w sprawie o rozwód lub o separację postanowienia o udzieleniu zabezpieczenia wykonania obowiązku zaspokajania potrzeb rodziny lub o

alimenty wstrzymuje się także z mocy prawa wykonanie nieprawomocnych orzeczeń o obowiązku tych świadczeń, wydanych w poprzednio wszczętej sprawie, za okres od wytoczenia powództwa o rozwód lub o separację.

W niniejszej sprawie przedstawicielka ustawowa małoletniego powoda B. K. (1) jego matka B. K. (2), w związku z zawiśnięciem sprawy o rozwód pouczona przez Sąd o treści art. 445 kpc, cofnęła pozew na rozprawie w dniu 26.01.2017r.

W myśl przepisu art. 203 § 1 kpc Pozew może być cofnięty bez zezwolenia pozwanego aż do rozpoczęcia rozprawy, a jeżeli z cofnięciem połączone jest zrzeczenie się roszczenia - aż do wydania wyroku. W doktrynie wyróżnia się następujące stadia przebiegu rozprawy: wywołanie sprawy, przedstawienie stanowisk stron, postępowanie dowodowe, roztrząsanie jej wyników, zamknięcie rozprawy. Zagadnienie rozumienia pojęcia „rozpoczęcia rozprawy” jest sporne. W judykaturze dominuje stanowisko (vide postanowienie SN z 18 lutego 1982r., IV CZ 15/182 , OSP 1983, z. 1, poz. 6), które Sąd Okręgowy orzekający w przedmiotowej sprawie podziela, iż z momentem wywołania sprawy kończy się możliwość dokonania tych czynności, które należy przedsięwziąć przed rozprawą (np. art. 78§ 1 kpc, art. 203 § 1 kpc).

Zważyć należy, że jednym z przejawów dyspozycyjności materialnej powoda jest właśnie cofnięcie pozwu. Co do zasady cofając pozew powód cofa wnioski o udzielenie mu ochrony prawnej i rezygnuje z merytorycznego zbadania zasadności powództwa. Cofnięcie powództwa może być połączone ze zrzeczeniem się roszczenia, bądź też takiego zrzeczenia nie obejmować. Rodzaj złożonego przez powoda oświadczenia wpływa nie tylko na możliwość decydowania przez pozwanego o dalszym prowadzeniu postępowania, w którym pozew został cofnięty, ale przede wszystkim na dopuszczalność dochodzenia przez powoda w przyszłości roszczenia objętego cofniętym pozwem. Cofnięcie pozwu ze zrzeczeniem się roszczenia wywołuje więc nie tylko skutki procesowe, ale także materialnoprawne.

W niniejszej sprawie przedstawicielka ustawowa małoletniego powoda nie mogła skutecznie cofnąć pozwu w warunkach złożenia oświadczenia w tym przedmiocie już na rozprawie i w sytuacji, gdy de facto nie było zezwolenia pozwanego na cofnięcie pozwu (pozwany nie stawiał się na tę rozprawę, nie zajął w tym przedmiocie stanowiska, zaś domniemywanie takiej zgody nie jest dopuszczalne – por.: wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 10 lutego 2016 r., I ACa 1174/15, www.orzeczenia.ms.gov.pl, L.), a przede wszystkim z tego względu, że powód nie zrzekł się swego roszczenia.

W takiej sytuacji możliwość skutecznego cofnięcia pozwu uwarunkowana była złożeniem oświadczenia, które wywoływałoby także skutki materialnoprawne. Takie oświadczenie nie zostało w niniejszej sprawie złożone (nie złożono równocześnie oświadczenia o zrzeczeniu się roszczenia).

Dodatkowo wskazać należy, iż i regułą postępowania cywilnego jest odwoływalność czynności procesowych (vide postanowienie SN z 5 maja 2000r. II UKN 180/00, z 20 stycznia 2004r. II CK 80/03). Nie ma przeszkód, aby do czasu uprawomocnienia się postanowienia o umorzeniu postępowania powódka mogła swoje oświadczenie dotyczące biegu postępowania cofnąć. To uczestnicy postępowania są jego dysponentem i dopóki postępowanie trwa, dopóty istnieje możliwość kształtowania jego biegu przez oświadczenia procesowe. Podkreślić jednak należy, iż uprawnienie to może doznawać ograniczeń w przypadku czynności procesowych o podwójnym skutku (np. zawarcie ugody). Dopuszczalność ich odwołania należy wówczas oceniać z punktu widzenia odpowiednich przepisów prawa materialnego, regulujących kwestie związane z uchylaniem się od skutków złożonego oświadczenia woli. Inaczej przedstawia się natomiast zagadnienie odwoływania czynności o charakterze stricte procesowym.

W tym stanie rzeczy orzeczenie Sądu I instancji, jako błędne, podlegało, w myśl przepisu art. 386 § 1 kpc w zw. z art. 397 § 2 kpc uchyleniu, o czym Sąd Okręgowy orzekł, jak w sentencji.